

”On aika pohtia kuntastrategioiden päivittämistä. Kuntalaki velvoittaa päivittämään strategian vähintään kerran valtuustokaudessa, mutta kunnat saavat itse päättää ajankohdan ja laajuuden.”

**Jarkko Majava,
kehittämispäällikkö**

<https://www.kuntaliitto.fi/blogi/2025/aika-pohtia-kuntastrategioiden-paivittamista>

Kuntapäätäjä live 29.1.2025

Kuntastrategiat ja strategiaprosessit

- **Mitä kuntastrategian päivittämisessä tulee huomioida?**

Kehittämispäällikkö Jarkko Majava

- **Vinkkejä kestäväen kehityksen kytkemisestä kuntastrategiaan ja -strategiaprosessiin.**

Erytiasiantuntija Eveliina Kiema-Majanen

- **Keskustelua ja kysymyksiä**

Tulevien webinaarien ajankohdat ja muuta tietoa:
www.kuntaliitto.fi/kuntapaattaja-live

Kuntapäätäjä live

- **29.1. klo 15: Kuntastrategiat ja strategiaproessit**
- 12.3. klo 15: Näkymiä tulevalle valtuustokaudelle
- 7.5. klo 15: Kuntavaalien tulostanalyysi
- 13.8. klo 15: Teema tarkentuu
- 29.10. klo 15: Teema tarkentuu
- 10.12. klo 15: Teema tarkentuu

Tulevien webinaarien ajankohdat ja muuta tietoa:
www.kuntaliitto.fi/kuntapaattaja-live

10 keskustelun aihetta ja valintaa strategiaprosessin aikana

Pohdittavaa ja sovittavaa strategiaproessin alkuun

1. Strategian lähtökohdat, mitä nyt tehdään:

”Vallankumous, kunta uudistetaan uuden strategian myötä!”

”Valittu strateginen linja pysyy, strategian päivitys eli pieniä viilauksia ja uusia sanavalintoja”

Pohdittavaa ja sovittavaa strategiaproessin alkuun

2. Yhteisen tilannekuvan muodostaminen strategiapäivityksen pohjalta

Tiivis, lähinnä viranhaltijoiden laatima tietopaketti

Laaja ja osallistava tilannekuvan muodostus, jossa hyödynnetään mm. määrällistä ja laadullista ennakointia

HUOM! Kuntalaki 37 §: Kuntastrategian tulee perustua **arvioon kunnan nykytilanteesta** sekä **tulevista toimintaympäristön muutoksista** ja niiden vaikutuksista **kunnan tehtävien toteuttamiseen**.

Varaudu tulevaisuuteen – kuntien toimintaympäristö muuttuu

Haastettu demokratia ja turvallisuus

- Moninaistuva vaikuttaminen ja päätöksenteko
- Aasukkaat ja yhteisöt kumppaneina
- Identiteettipolitiikka, populismi ja polarisaatio
- Turvallisuusuhkiin varautuminen
- Ekstremismi
- Laskevat oppimistulokset ja madaltunut osaaminen

Teknologinen murros

- Tekoäly ja automaatio
- Asiakaskeskeinen digikehittäminen
- Data-avaruudet
- Robotiikka
- Luontoperäiset ratkaisut ja regeneratiivisuus

Muuttuva väestö ja alueellinen erilaistuminen

- Ikääntyminen
- Matala syntyvyys
- Kaupungistuminen
- Keskittyvä maahanmuutto
- Hyvinvointierojen polarisoituminen
- Monikulttuuristuminen
- Harveneivat palveluverkot

Haastettu kilpailukyky

- Vihreä siirtymä ja energiaomavaraisuus
- Globaalien toimitusketjujen uudelleen järjestäytyminen
- Protektionismin nousu
- Sulkeutunut Venäjän markkina
- Kriisinkestävä saavutettavuus

Madaltunut luottamus
asiantuntijoihin
Algoritmien valta
Kyberuhkat

Segregaatio ja syrjäytyminen
Etätyö ja monipaikkaisuus

Osaajapula
Kestävyyssvaje
Eriytyvä elinvoima

Ilmastokriisi, luontokato, hupenevat luonnonvarat

Kuntien, hyvinvointialueiden ja valtion tehtävien ja vastuiden jako

Pohdittavaa ja sovittavaa strategiaproessin alkuun

3. Kenelle strategia tehdään

Kuntayhteisön
strategia

Kuntaorganisaation
strategia

HUOM! Kuntalaki 109 §: Kuntastrategia on oltava **saatavilla yleisessä tietoverkossa.**

Kunnan toiminnan johtaminen ja ohjaus

Kunta ja kuntalaiset

Hyvinvointialue, yritykset ja kolmas sektori

Sopimukset ja valvonta Avustusehdot

Osakkuusyhteisöt ja yhteistyösopimukset

Omistajaohjaus
Perussopimus ja yhtymäkokoukset
Osakassopimus, yhteistoimintasopimukset
Konserniohje, yhtiöjärjestys ja yhtiökokous,
hallitustyöskentely

Tytäryhteisöt

Omistajaohjaus
Konserniohje ja yhtiöjärjestys
Yhtiökokous ja hallitus

Kunnan organisaatio

Hallintosääntö
Talousarvio- ja suunnitelma
Ohjelmat, kehityskeskustelut

Kuntastrategian toimeenpano
Raportointi ja arviointi

Pohdittavaa ja sovittavaa strategiaprosessin alkuun

4. Strategian henki

**Arvopohjainen ja
visionäärinen**

**Pragmaattinen ja
tavoite- ja
toimenpidepohjainen**

Pohdittavaa ja sovittavaa strategiaproessin alkuun

5. Mille aikajänteelle strategia tehdään

Pitkäaikajänne,
yli valtuustokausien
ulottuva strategia

Lyhyt aikajänne,
valtuustokauden strategia

HUOM! Kuntalaki 37 §: Kuntastrategia **tarkistetaan vähintään kerran valtuuston toimikaudessa.**

Pohdittavaa ja sovittavaa strategiaproessin alkuun

6. Valtuuston hyväksymän strategian tavoite, laajuus ja tarkkuustaso

Viestinnällinen ja kiteytetty strategia, joka ohjaa toimintaa yleisellä tasolla

Laaja ja yksityiskohtainen strategia, joka ohjaa toimintaa päätöksenteossa ja kuntaorganisaation toiminnassa

Pohdittavaa ja sovittavaa strategiaprosessin alkuun

7. Strategian valinnat ja ohjausvaikutus

**Yleisellä tasolla oleva:
”maailmaa syleilevä”,
”kaikille jotakin”, ”toiveiden
tynnyri”**

**Voimakkaita (ja kipeitä)
valintoja tekevä**

Pohdittavaa ja sovittavaa strategiaproessin alkuun

8. Strategian rakenne ja hierakia

Monitasoinen: visio, missio, arvot, päämäärät, tavoitteet, mittarit ja indikaattorit...

Yksinkertainen: tavoitteet ja toimenpiteet

Erilaisia tapoja jäsentää strategia

- **Tasapainotettu mittaristo (BSC - balanced scorecard)**
 - talous, prosessit, henkilöstö, asiakas tai
 - talous, prosessit, henkilöstö, vaikuttavuus
- **Kestävä kehitys**
 - taloudellinen, ekologinen, sosiaalinen (ja kulttuurinen) kestävyys
- **Kuntalaki §1 (kunnan perustehtävän määritelmä):**
 - kuntalaisten hyvinvointi, alueen elinvoima, kestävä palvelutuotanto ja demokratia
- **Kuntalain 37§ kuntastrategia**
 1. kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen;
 2. palvelujen järjestäminen ja tuottaminen;
 3. kunnan tehtäviä koskevissa laeissa säädetyt palvelutavoitteet;
 4. omistajapolitiikka;
 5. henkilöstöpolitiikka;
 6. kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet;
 7. elinympäristön ja alueen elinvoiman kehittäminen.

Näiden kaikkien alle löydettävissä lisää jaotteluita

Esimerkki strategiarakenteesta ja strategiatermit

Visio	Tahtotila mihin pyritään pitkällä aikatahtimella MINNE ja MITÄ
Toiminta-ajatus tai missio	Näkemyks organisaation keskeisistä tehtävistä ja miksi olemme olemassa MIKSI
Arvot	Millä perustalla toimitaan ja mitkä ohjaavat päätöksentekoa ja toimintaa MILLAINEN
Strategiset painopistealueet ja päämäärät	Visiota jäsentävät tavoitekokonaisuudet/näkökulmat MITEN
Strategiset tavoitteet	Mitä tavoitellaan ja missä on onnistuttava
Keskeiset toimenpiteet/keinot	Millä yksilöidyillä toimilla edistetään tavoitteiden toteutumista
Mittarit ja arviointikriteerit	Miten arvioidaan ja mitataan tavoitteiden ja toimenpiteiden onnistumista MISSÄ
Kärkihankkeet/ohjelmat	Tavoitekokonaisuudet, joilla johdetaan ja koordinoidaan toimeenpanoa

Pohdittavaa ja sovittavaa strategiaproessin alkuun

9. Strategiaproessin laajuus

**Laaja osallistava ja
vuorovaikutuksellinen
prosessi**

**Ketterä ja tiivis prosessi,
jossa valtuusto ja
viranhaltijat keskiössä**

Strategiatyön eri tahot

Strategiatyön vastuulliset toimijat

- Valtuusto
- Hallitus
- Kunnanjohtaja ja johtoryhmä

Organisaation toimijat

- Esimiehet
- Henkilöstö

Vaikuttajat ja sidosryhmät

- Kuntalaiset
- Hyvinvointialue
- Yhdistyksen ja kolmas sektori
- Yritykset ja elinkeinoelämä
- Vaikuttamistoimielimet
- Muut kunnat

Osallistamisen tapoja:

- Keskustelutilaisuudet, työpajat
- Kuntalaiskyselyt ja –haastattelut
- Kuntalaisraadit
- Kokemusasiantuntijat/kehittämissasiakkaat
- Yhdistysten ja järjestöjen yhteiskehittäminen
- Yhteissuunnittelu- ja teematilaisuudet
- Kumppanuuspöydät
- Palvelumuotoilu ja sen innovatiiviset menetelmät
- Sähköiset alustat
- Kattava viestintä ja mediat

**Yhteinen ymmärrys voi synnyttää
sitoutumista ja sitoutuminen synnyttää
strategian suuntaisia tekoja**

Pohdittavaa ja sovittavaa strategiaproessin alkuun

10. Strategian toimeenpano

Toteutus toimeenpano-ohjelmilla ja talousarviossa ja -suunnitelmassa

Toteutus talousarviossa ja suunnitelmassa

HUOM! Kuntalaki 37 §: Kuntastrategiassa tulee määritellä myös sen **toteutumisen arviointi ja seuranta**. **Kuntalaki 110 §: Talousarvio ja -suunnitelma** on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Strategian toimeenpano

Kuntastrategia

Strategiset ohjelmat:

- Hyvinvointisuunnitelma
- Elinvoimaohjelma
- Maapoliittinen ohjelma
- Osallisuusohjelma
- Henkilöstöohjelma
- Omistajapolitiikka
- Muut ohjelmat

Vuosittaiset talousarviot ja taloussuunnitelma

Raportit ja tilinpäätös

Strategia on kokonaisuus, joka muodostuu strategiasta, sitä toteuttavista ohjelmista sekä toimiala- ja yksikkökohtaisista tulkinnoista tai suunnitelmista sekä tekemisestä.

Valtuustosopimus

Viestintä

Toimialojen käyttösuunnitelmat

Toimielintyöskentely

Johtoryhmätyöskentely

Projektit, kokeilut

Kehityskeskustelut

Kiitos.

Jarkko Majava

050 325 2306

jarkko.majava@kuntaliitto.fi

[@JarkkoMajava](https://www.instagram.com/JarkkoMajava)

www.kuntaliitto.fi

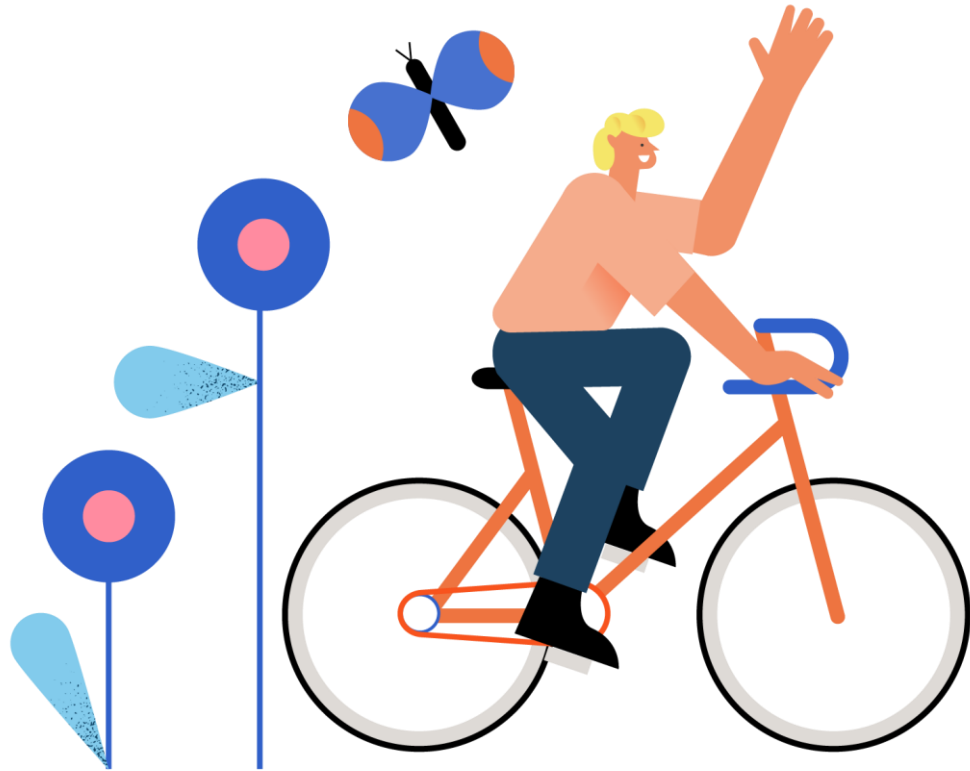

Vinkkejä kestäväen kehityksen tavoitteiden strategiseen johtamiseen

Kuntapäätäjät-Live 29.1.2025

Eveliina Kiema-Majanen

Kestävä kehitys kaupungeissa ja kunnissa

- Kuntien ja kaupunkien toiminta edistää kestävän kehityksen tavoitteita
 - talous, hyvinvointi, ympäristö ja osallisuus
- Kunnat ja kaupungit voivat itse päättää, sanoittavatko ne toimintansa kestävän kehityksen viitekehysten kautta
- Kestävän kehityksen viitekehys voidaan ottaa mukaan eri keinoin kunnan strategian, ohjelmien, suunnitelmien ja budjetoinnin pohjaksi.
- Ei ole yhtä oikeaa tapaa tehdä Agenda2030:n tavoitteita ilmentävää strategiaprosessia, jokaisella kaupungilla on oman näköisensä prosessi

Agenda2030 kunnan toiminnan viitekehyksenä

- Kunnat ovat avainasemassa Agenda2030:n tavoitteiden toteuttamisessa
- Hyvä hallinto on olennainen osa kestävän kehityksen tavoitteita
- Agenda2030 korostaa ylisukupolvisuutta, eli kestävän kehityksen periaatteiden huomioimista nykyisten ja tulevien sukupolvien hyväksi
 - Strategian pitkän aikavälin tavoitteet
- Agenda2030 voidaan ottaa ohjenuoraksi strategisten tavoitteiden valmistelussa ja määrittelyssä

YK:n kestävä kehityksen tavoitteet kuntien tehtävien kontekstissa

ennaltaehkäisevä työ syrjäytymisen vähentämiseksi

suurtalouskeittiöt
ruokakasvatus
hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyö
hankinnat

hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyö
liikuntapalvelut

varhaiskasvatus
perusopetus
sivistyspalvelut
kuluttajakasvatus

kulttuuri ja kulttuuriperintö
nuorisopalvelut
vapaa-ajanpalvelut
taiteen perusopetus

sukupuolivaikutusten arviointi
tasa-arvo ja yhdenvertaisuustyö

vesihuolto

energiajärjestelmät
energiantuotanto

työllisyys
elinvoima

teollinen rakentaminen
kuntainfra
maapolitiikka
kaavoitus ja kaavojen toteuttaminen
elinkeinopoliittiset toimet

tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen

turvallisuustoimet
muutos-, kriisi- ja
häiriötilanteissa toimimisen ja
niistä palautumisen edistäminen
(asukkaat, instituutiot)
asukkaiden osallisuutta
edistävät toimet

kuntalaisten hyvinvointi
liikennejärjestelmät
digitaaliset palvelut
asuttopoliittiset toimet
kaavoitus ja maankäytön ohjaus
ympäristönsuojelu (ilma, melu
ym.)

jätehuolto
Kiertotalous
hankinnat

koulutus, neuvonta, viestintä

ilmastotoimet
hiilineutraaliustoimet

vesiensuojelu
kalaistutukset
vesistöjen käyttö (rakentaminen, matkailu, palvelut)

kaavoitus
luonnon monimuotoisuuden edistäminen
metsien käyttö

kansanvaltaa edistävien
instituutioiden vahvistaminen
(valtuustot, neuvostot ym.)
avoin hallinto

kuntademokratia (kuntalaisten
vaikuttamismahdollisuuksien
vahvistaminen)
turvallisuus

paikallisten toimijoiden
(asukkaat, yrittäjät, järjestöt ja
yhdistykset) haastaminen
edistämään kestävyysmurrosta
kansallinen ja kansainvälinen
yhteistyö

julkisen, yksityisen ja kolmannen
sektorin väliset kumppanuudet
ja yhteistyö
kestävyystavoitteiden
edistämiseksi

Kuntapäätäjän rooli kestävän kehityksen johtamisessa

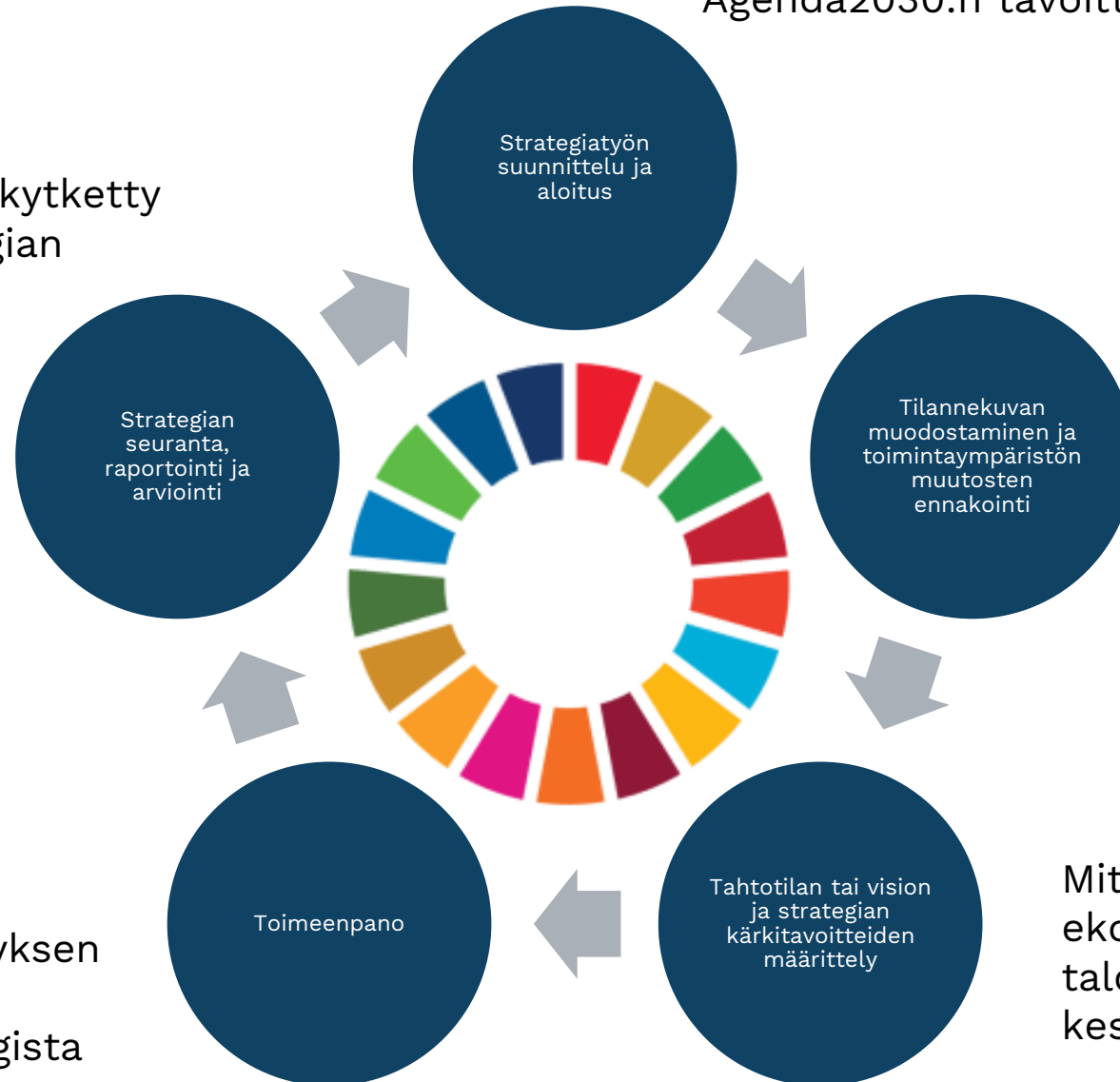
- Asettaa strategisia ja toiminnallisia tavoitteita kuntastrategiassa niin ekologisen, sosiaalisen, taloudellisen kuin kulttuurisenkin kestävyuden osalta ja turvaa kunnan budjetissa työlle vaadittavat resurssit
- Seuraa ja arvioi aktiivisesti tavoitteiden toimeenpanoa
- Seuraa muutoksia toimintaympäristössä, kunnan toiminnassa ja asukaskunnassa, sekä tarpeen tullen päivittää ja uudistaa tavoitteita

Agenda2030:n tavoitteita ilmentävän strategiaprosessi

Miten strategiaprosessi suunnitellaan siten, että sekä prosessi että strategia ilmentävät Agenda2030:n tavoitteita?

Miten kestävä kehitys on kytketty keskeiseksi osaksi strategian seuranta ja raportointia?

Minkälainen tietopohja huomioi kestävä kehityksen näkökulmat tasapuolisesti?

Miten varmistetaan, että luottamushenkilöt jakavat yhteisen tilannekuvan kestävä kehityksen eri näkökulmista?

Miten varmistetaan, että toimintaohjelmat ja -suunnitelmat tukevat strategian kestävä kehityksen tavoitteita ja edistävät poikkihallinnollista strategista johtamista?

Miten varmistetaan, että ekologinen, sosiaalinen, taloudellinen ja kulttuurinen kestävyys näkyvät strategiassa?

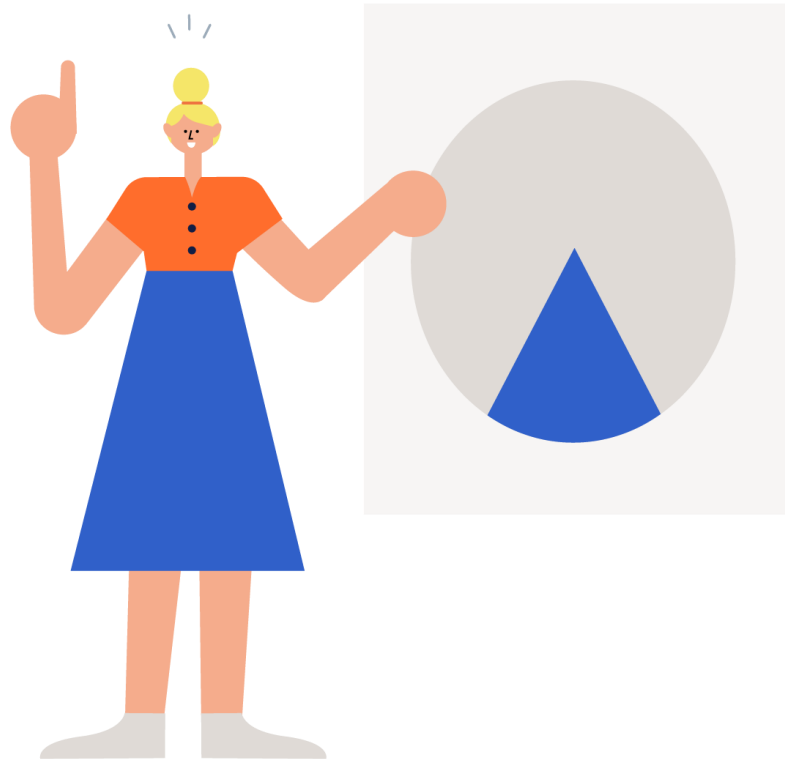
Agenda2030:n tavoitteita ilmentävän strategiaprosessin suunnittelu ja aloitus

Miten strategiaprosessi suunnitellaan siten, että sekä prosessissa että strategiassa huomioidaan Agenda2030:n tavoitteet?

- Kestävän kehityksen vaikuttavuuden kannalta strategiaprosessin suunnittelu on keskeinen vaihe
- Kunnan kaiken toiminnan kytkeytymistä kestäväan kehitykseen on oleellista pitää esillä läpi koko strategiaprosessin
- Jokaisella kunnalla on oma ainutlaatuinen tapansa toteuttaa kestäväan kehityksen tavoitteita

Tilannekuvan muodostaminen ja toimintaympäristön muutosten ennakointi

- Agenda2030:n tavoitteita ilmentävä tilannekuva on hyödyllistä muodostaa kokonaisvaltaiseksi ja moniulotteiseksi, mutta silti riittäväksi ja helposti omaksuttavaksi eri kohderyhmille
- Tilannekuvan kokonaisvaltaisuuden varmistamiseksi on hyvä pohtia sitä, miten tieto jalostetaan ja tarjoillaan siten, että ekologinen, taloudellinen, sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys huomioidaan tietopohjassa tasapainoisesti
- Kestävä kehitys kannattaa sanoittaa oman kunnan tai kaupungin perustehtävien ja kehittämistarpeiden kautta
- Luottamushenkilöiden keskustelutilaisuuksien suunnittelussa kannattaa huomioida se, miten tuodaan esiin kestävyysajattelun erilaiset näkökulmat, haasteet ja konkreettinen hyöty kuntaorganisaatiolle sekä tämän sanoittaminen organisaation omalle kielelle
- Varmistu kestävä kehityksen viestien ymmärrettävyydestä ja merkittävydestä paikalliselle yleisölle ja kullekin kohderyhmälle

Tilannekuvan muodostaminen ja toimintaympäristön muutosten ennakointi

- Minkälainen tietopohja huomioi kestävän kehityksen näkökulmat tasapuolisesti?
- Miten varmistetaan, että luottamushenkilöt jakavat yhteisen tilannekuvan kestävän kehityksen eri näkökulmista?
- Miten muodostetaan kokonaisvaltainen, mutta helposti omaksuttava ja riittävä tilannekuva?
- Missä on onnistuttu ja missä on eniten kestävän kehityksen kehittämistarpeita?
- Miten sanoitetaan tietoa, jota tuotetaan valtuutetuille?
- Miten tieto jalostetaan ja tarjoillaan siten, että ekologinen, taloudellinen, sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys huomioidaan tietopohjassa tasapainoisesti?
- Miten avataan tiedon puutteet, katvealueet ja taustaoletukset?
- Miten tunnistetaan puuttuvan tai vaillinaisen tiedon alueet tietopohjassa erityisesti haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien kannalta?
- Miten varmistetaan, että päättäjillä on vertailutietoa oman kaupunkinsa viiteryhmästä?
- Mikä on kaupunkimme/kuntamme pitkän aikavälin näkymä kestävän kehityksen edistämiseen?
- Mikä kestävän kehityksen viitekehyksistä olisi kaupunkisi/kuntasi näkökulmasta oleellisin?
- Minkälaista tietoa tarvitaan?
- Millaisia keskustelufoorumeita luottamushenkilöille järjestetään?
- Miten sanoitetaan kestävyysajattelun konkreettinen hyöty kaupungillemme?
- Miten luottamushenkilöiden palautetta hyödynnetään?

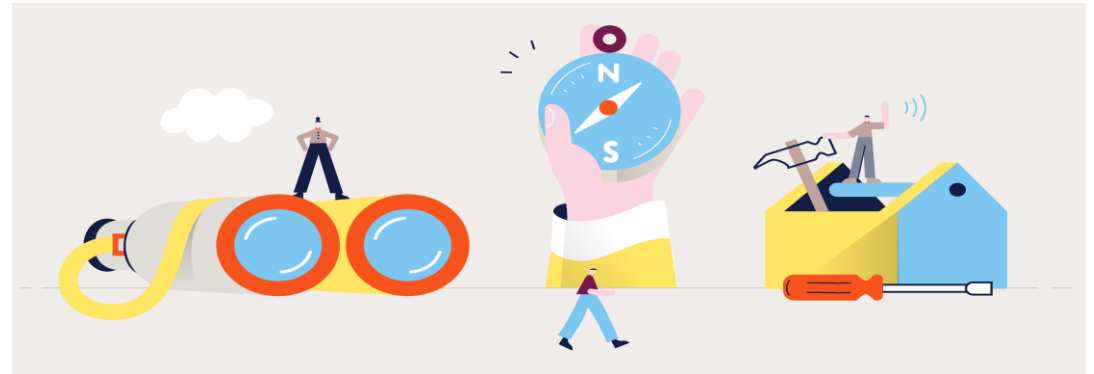
Tilannekuvan muodostaminen ja toimintaympäristön muutosten ennakointi: hyviä käytänteitä

Organisaation sisäiset kestävyystyöryhmät osallistavat henkilöstöä poikkihallinnollisesti kestävyyden kytkentään myös strategiaprosessissa (mm. Tampere, Vantaa, Helsinki, Espoo).

Nuorten haastajaryhmä, joka sparraa strategiaprosessia (Oulu)

Verkostoituminen muiden kaupunkien ja kuntien kanssa tarjoaa mahdollisuuden oppia ja jakaa parhaita käytäntöjä kestävän kehityksen integroimiseksi strategiaprosessiin.

SDG-analyysiprosessi on kaupunkien, kuntien ja muiden organisaatioiden tarpeisiin kehitetty vuorovaikutteinen työpajamenetelmä, jonka päätavoitteena on lisätä organisaatioissa osaamista sekä kykyä ymmärtää ja halua toimia kestävän kehityksen tavoitteiden eteen.

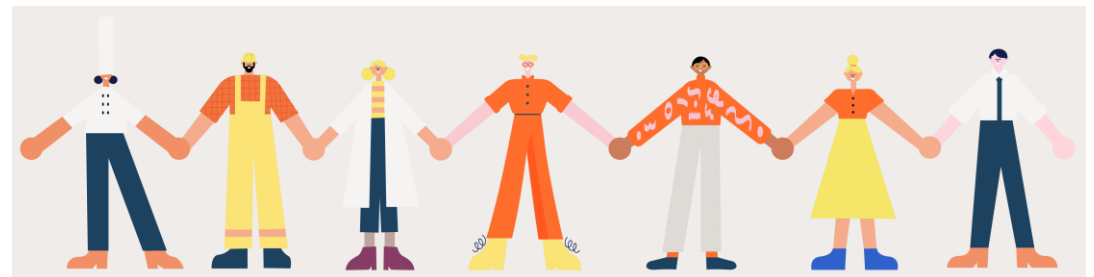

Agenda2030:n tavoitteita ilmentävän strategisen tahtotilan tai vision ja strategian kärkitavoitteiden määrittely

Miten varmistetaan, että ekologinen, sosiaalinen, taloudellinen ja kulttuurinen kestävyys näkyvät strategiassa?

- eri näkökulmia avaavalla tietopohjalla
- riittäväällä dialogisella keskusteluprosessilla luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden kesken

Kestävän kehityksen näkökulmasta hyvässä strategiassa kestävyys edellä mainitut ulottuvuudet näkyvät tasapuolisesti.

Agenda2030:n tavoitteita ilmentävän strategian toimeenpano

Strategian kestävän kehityksen tavoitteita ja niiden toimeenpanoa tarkennetaan toimintaohjelmilla ja -suunnitelmilla.

Kestävän kehityksen moniulotteisuus vaatii päätösten vaikutusten ennakoarviointia ekologisen, sosiaalisen, taloudellisen ja kulttuurisen kestävyden näkökulmista. Samalla on huomioitava, että vaikutukset voivat olla risteäviä.

Sidosryhmien osallistaminen on tärkeää hiljaisten signaalien tunnistamiseksi. Tällöin voidaan ennakoida tulevia muutoksia ja kehittää proaktiivisia strategioita.

Miten varmistetaan, että toimintaohjelmat ja -suunnitelmat tukevat strategian kestävän kehityksen tavoitteita ja edistävät poikkihallinnollista strategista johtamista?

Otetaanko toimenpiteiden suunnittelussa huomioon kestävyysulottuvuuksien ja -tavoitteiden ristikkäisvaikutukset?

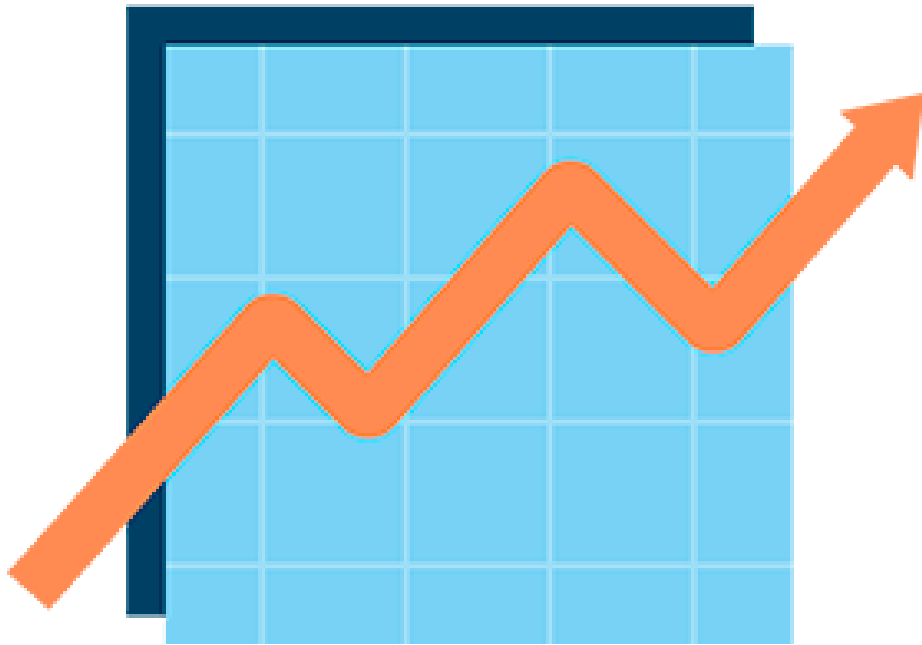
Miten mahdollistetaan laaja, monitasoinen yhteistyö eri toimijoiden kesken?

Agenda2030:n tavoitteita ilmentävän strategian toimeenpano: hyviä käytänteitä

- Holistinen näkökulma kestävän kehityksen tavoitteiden edistämiseen, esimerkiksi mainintoina strategiassa ja kytkentä talousarvioon kestävän kehityksen budjetoinnin keinoin (Helsinki, Tampere, Turku)
- Poikkihallinnollinen kestävän kehityksen ohjelma strategian toimeenpanossa (Espoo)
- Yhteistyö tutkijoiden ja tutkimuslaitosten kanssa voi tuoda uusia näkökulmia ja syvempää tietoa kestävän kehityksen edistämiseen.
- Projektitoiminnan kytkeminen kestävän kehityksen tavoitteisiin on keino toimeenpanna strategian kestävyystavoitteita (mm. Espoo, Tampere, Vantaa).
- Kuntastrategian kestävän kehityksen tavoitteet voidaan nivoa osaksi konserniohjausta kytkemällä ko. tavoitteet myös kunnan omistamien yhtiöiden tavoitteisiin.
- Kaupunki- tai kuntaorganisaation sisäiset henkilöstökoulutukset ovat toimiva tapa tukea hyvää toimeenpanoa. Koulutuksia voi järjestää esimerkiksi työpajoina, seminaareina tai verkkokursseina. Lisäksi voidaan tuottaa ja hyödyntää tietopaketteja ja muita materiaaleja kaupungin sisäisessä intrassa.
- SDG-analyysikanvasta voi hyödyntää kaikenlaisten ohjausasiakirjojen kuten ohjelmien, palvelusuunnitelmien ja erillisohjelmien kestävyuden arvioinnissa.

Agenda2030:n tavoitteita ilmentävän strategian seuranta, raportointi ja arviointi

- Kunnat seuraavat ja arvioivat strategisten kestävän kehityksen tavoitteiden toteutumista lakisääteisen toimintakertomuksen kautta vuosittain
 - Lisäksi kunnat voivat raportoida vapaaehtoisesti kestävän kehityksen paikallisesta edistymisestä haluamallaan aikataululla
- Strategiamittarit tukevat samalla kertaa toiminnan arviointia ja kestävän kehityksen edistymisen seuraamista, kun niitä täydennetään kestävän kehityksen mittareilla
 - Kestävyyssulottuvuuksien tasapuolisuus arvioinnissa tärkeää
- Raportoitava tieto on hyvä olla helposti ja keskitetysti saatavilla, jolloin sitä voidaan hyödyntää tehokkaammin valmistelussa, päätöksenteossa ja raportoinnissa

Agenda2030:n tavoitteita ilmentävän strategian seuranta, raportointi ja arviointi

- Miten kestävä kehitys on kytketty keskeiseksi osaksi strategian seuranta ja raportointia?
- Miten tuetaan valtuuston arviointia ja seuranta?
- Miten seuranta aikataulutetaan niin, että se palvelee kestävä kehitystä?
- Millaisia kestävä kehitystä palvelevia raportointiprosesseja käytetään?
- Miten mittaristojen rakentamisessa otetaan huomioon valtuuston kanssa sovitut asiat ja kestävyysindikaattorit?
- Mitä raportteja ja raportointikeinoja käytetään?
- Miten paikallisarvioita (VLR) voidaan hyödyntää strategian raportoinnissa?
- Mitkä mittarit palvelevat kestävä kehityksen tavoitteita?
- Miten strategian seurantatietoa ja -raportointia hyödynnetään seuraavassa strategiaprosessissa?

Agenda2030:n tavoitteita ilmentävän strategian seuranta, raportointi ja arviointi: hyviä käytänteitä

- Kestävän kaupunkikehityksen avainindikaattorien KEKANUA-mittaristo
 - täsmätyökalu kestävän kehityksen edistymisen mittaamiseen paikallistasolla
- CAF-itsearviointimallissa yhtenä arviointialueena kuntaorganisaation yhteiskuntavastuu
- Espoon kaupungin kokeilun toimintaympäristön tilan raportoinnin kytkennästä vuosittaisen paikalliseen vapaaehtoiseen kestävyysraportointiin
- Turussa kestävyysindikaattorit kytketty strategiamittareihin ja kestävän kehityksen mittareille ollaan määrittämässä välitavoite- ja tavoitetasot

Kuntaliiton opas kestävän kehityksen strategiseen johtamiseen

**Agenda2030:n
tavoitteita
ilmentävä
strategiaprosessi ja
strategia julkaistu
29.1.**

Kiitos! Tack!

Eveliina Kiema-Majanen

eveliina.kiema-majanen@kuntaliitto.fi